

Sammontalon yleinen kaksivaiheinen arkkitehtuurikilpailu, Lappeenranta

Nimimerkki: Louhi

Arkkitehtuuri

Sammontalo luo vahvalla identiteetillä varustetun kohtaamis- ja oppimispaikan ympäröivän kaupunkirakenteen perinteitä kunnioittaen. Rakennus koostuu neljästä päämassasta: koulusta, liikuntasalista, päiväkodista ja terveystalosta, jotka kokovaihtelunsa ja sijoittelunsa ansiosta luovat monitoimitalon tiloille selvän hierarkian. *Louhi* perustuu neliöihin ja suorakulmioihin, jotka kiinnittyessään toisiinsa luovat pienipiirteisempiä tiloja ja aukioita. Enemmän kuin rakennus, *Louhi* on kylä.

Koulun ääriviivat mukailevat nykyisen koulun sekä Sammontorin kokoa, päiväkodin ja liikuntasalin massojen jäädessä tilantarpeeltaan hieman pienemmiksi. Uusi rakennus sijoittuu lähelle Sammonlahden kirkkoa, niin että yhdessä Sammontorin kanssa rakennukset muodostavat aikasempaa vahvemman jatkuvan kaupunkitalan. Sammontorilta alkava Kiviniemenraitti jatkuu avoimena ja näkymät avaavana monitoimitilana koulun läpi leikkipihalle. Julkisten tilojen luontainen yhteys vahvistaa koko alueen identiteettiä.

Liikuntahalli asettuu pohjoiseen nurkkaan Ruskolahdenkadun linjaan vanhan päiväkodin paikalle. Halliin kytkeytyvä koulun massa vetäytyy katulinjasta, niin että sen koillispuolelle, julkisten tilojen akselille muodostuu Sammontalon sisäänkäyntiaukio. Korkeimmillaan kolme ja puoli kerroksinen koulurakennus ilmoittaa selvästi olemassaolostaan ja tärkeydestään kaupungissa.

Vaiheistus

Louhen massojen sijoittelu mahdollistaa vaiheittaisen rakentamisen. Uusi koulurakennus ja liikuntasali rakennetaan ensimmäisessä vaiheessa alta purettavien päiväkodin ja vanhan liikuntahallin tilalle. Näin vanhaa koulua ei ensimmäisessä rakennusvaiheessa tarvitse purkaa, eivätkä koululaiset tarvitse rakentamisen aikana väistötiloja. Koulun ja uuden liikuntahallin valmistuttua koululaiset siirtyvät uuteen rakennukseen ja vanha koulurakennus puretaan uuden Sammontaloon liittyvän päiväkodin ja terveystalosta alta. Kustannustehokkaassa ja ympäristöystävällisessä ratkaisussa vain päiväkodille tarvitaan väistötilat rakentamisen aikana.

Katutaso ja tilojen monikäyttö

Ehdotuksessa on korostettu koulun julkisia toimintoja ja iltakäyttöä. Vahva yhteys Sammontorille rakennuksen läpi kulkevan Kiviniemenraitin ansiosta aktivoi molempien rakennuksien käyttöä toimien otollisena alustana ihmisten kohtaamisille. Samalla luodaan turvallisempaa, julkisempaa ympäristöä. Pohjakerroksen kaikkiin tiloihin on järjestettävissä oma sisäänkäynti tukemaan ympärivuorokautista käyttöä.

Kirjasto ja nuorisotoimen tilat sijoittuvat kadun puolelle sisääntuloaukiolle rikastuttamaan katutilaa. Taito- ja taideaineet, kotitalous, kuvataide, musiikki ja käsityöt sijoittuvat kaikki ensimmäiseen kerrokseen nuorisotoimen tilojen yhteyteen. Alueen julkisena olohuoneena ensimmäinen kerros on aktiivisessa iltakäytössä aamusta iltaan.

Toiminnot

Pohjaratkaisujen osalta suurta huomiota on kiinnitetty tilojen toiminnallisten ja vaadittujen yhteyksien lisäksi tilallisiin ja visuaalisiin yhteyksiin. Ehdotuksen sydän on koulurakennuksen keskelle sijoittuva kolmikerroksinen tapahtuma-aukio, joka palvelee ruokasalina ja monitoimitilana. Jykevien puupalkkien kannattelema lasikate valaisee keskusaulan ja ylempien kerrosten aulan ympärille sijoittuvat monitoimitilat.

Koulurakennuksen toiminnot kietoutuvat tämän aukion ympärille niin, että eri luokka-asteiden ja aineopetustilojen välille syntyy vahvat visuaaliset ja tilalliset yhteydet, jotka lisäävät yhteisöllisyyttä ja turvallisuuden tuntoa. Päiväkodissa idea käyttäjiä yhteen kokoavasta aukioista toistuu pienemmässä mittakaavassa, niin että jälleen eri ikäryhmien välille luodaan vahvistettu yhteys, mikä on lasten kehityksen ja oppimisen kannalta suotavaa. Koulu ja päiväkotit on sijoitettu liikuntasalin eteläpuolelle, jotta ne saavat mahdollisimman paljon päivänvaloa, mikä on yksi terveellisen oppimisen tärkeimmistä lähtökohdista. Lisävaloa saadaan sisäaukioiden päällä sijaitsevien isojen valoaukkojen kautta. Välituntipihat sijaitsevat Sammontalon eteläpuolella, jolloin leikeille ja peleille riittää aurinkoa.

Huoltoyhteys tapahtuu Koulun luoteispuolelta vanhan huoltotien tapaan, jolloin eteläpuolen piha voidaan varata turvallisesti lasten ja koululaisten leikkejä ja muita tarpeita varten. Päiväkodille varataan oma piha sen lounais- ja luoteispuolelle, minkä viereen vanhemmat voivat saattaa lapsensa. Kaksi päiväkodin soluista au-

keaa koulun pihan puolelle, mistä johtuen vanhemmat päiväkodin lapset voivat ohjatusti hyödyntää koulunkin pihan leikkimahdollisuuksia. *Louhen* pihasuunnittelussa panostetaan luonnon ja liikuntatilojen harmoniaan.

Toiminnoiltaan pohjakerroksen koillispuolelle sijoitetaan liikuntasali, kirjasto, nuorisotoimen tiloja ja taiteelle varattuja tiloja, sillä näiden osien käyttö on iltapäivisin ja iltaisin aktiivisinta. Ohi kulkevan kevyen liikenteen väylän varteen muodostuu sarja kaikille kaupunkilaisille varattuja palveluja. Myös liikuntasaliin avataan sen pohjoisnurkan molemmille puolille lattiasta nousevat ikkunat, jolloin urheilu näkyy paremmin osana kaupunkielämää. Keittiölle ja linjastolle on varattu pohjakerroksessa liikuntasalin ja päiväkodin välistä tilaa. Tapah-tuma-aukion kaakkoispuolella sijaitsevat maisemaportaat, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi ilmaisutaidon tunneilla. Maisemaportaiden eteen ja liikuntasaliin pystytään vetämään portaiden alta esiintymislava. Tilallinen yhteys tapahtuma-aukion ja liikuntasalin välillä on selkeä ja vahva, mistä on hyötyä isompia tapahtumia järjestettäessä.

Kouluosan toiseen kerrokseen sijoittuu esikoulu, tilat ensimmäiselle ja toiselle luokalle, kieliluokat ja osa kolmannen ja kuudennen luokan kotisoluista. Kolmannessa kerroksessa sijaitsevat hallinnon, reaaliaineiden, luonnontieteiden ja matematiikan tilat. Näin siirtyminen kerroksittain ylöspäin mukailee polkua opintiellä. Selkeät pohjan muodot mahdollistavat tilojen helpon muuntelun käyttötarkoituksen mukaan, mikä on yksi kestä-vän julkisen rakentamisen tärkeistä periaatteista nykyään.

Energian säästö ja erinomainen lämpöviihtvyys vähäisten ylläpitokustannusten lisäksi ovat suunnitelman tärkeitä päämääriä. Integroitu suunnitteluprosessi on tärkeää jotta tiukat vaatimukset energiatehokkuuden, ympäristön valvonnan, kestäväen talotekniikan ja vähäisen huollon osalta pystytään täyttämään. Rakennus on massaltaan kompakti, mistä johtuen lämpöhäviö on vähäistä. Luonnollisten paljastettujen materiaalien käyttö (betoni, puu) auttaa kosteuden ja lämmön säätelyssä vastustaen ulkoilmassa tapahtuvia muutoksia, jolloin myös ilman laatu säilyy hyvänä. Luonnollinen ilmanvaihto tapahtuu osaksi painovoiman avulla keskusaukioi-den kautta. Passiivinen ympäristön säätely vähentää mekaanisten koneiden käytön tarvetta, mistä johtuen ylläpitokustannukset ovat pienemmät. Rakennuksessa suositaan kestäviä ja kustannustehokkaita materiaaleja, jolloin huolto on helpompaa.

Materiaalivalinnat

Louhen julkisivut hakevat inspiraatiota metsäisestä ympäristöstään materiaalien ja pystysuorana toistuvien puuaiheiden osalta. Harmonisesti toistuva puurakenne paitsi kantaa ikkunoita ja kattoa, se myös varjostaa luokkatiloja keskipäivän kirkkaimmalta auringolta samaan aikaan säilyttäen vahvan visuaalisen yhteyden ympäröivään luontoon. Vaihtelua ja leikkisyyttä julkisivuihin tuovat harkitusti sijoitetut umpiseinät sekä eri kokoiset maisemaikkunat. Seinien päärakenteena toimii liimapuu ja lattioissa käytetään betonia, joka luo lämpimiä sävyjä vahvistavan kontrastin.

Yhteenvedon voidaan todeta, että Sammontalo on kuin kylä kaupungissa, joka tarjoaa inspiroivaa, valoisaa, yhteisöllistä ja elävää tilaa useaan eri käyttötarkoitukseen.

Hyötyala: 11900hym2
Bruttoala: 14920m2 (14020m2+900m2 IV)
Tekniset tilat: 900m2
Tilavuus: 64000m2